

Veilig zekeren anno 2016 - 2017

De aanleiding om stil te staan bij wat veilig zekeren nu inhoudt, zijn mijn bevindingen tijdens een workshop 'Sicher Klettern / sicher Sichern' (veilig zekeren) van de OEAV maart 2016 in Innsbruck.

In de Duitstalige landen is uit onderzoek gebleken dat bij het zekeren van een voorklimmer meer ongelukken gebeuren met een tuber dan met een half-automaat. Bij toprope zijn de data minder duidelijk, maar lijkt de verdeling ongeveer 50 -50 te zijn. De NKBV gaat om deze reden nieuwe aanbevelingen opstellen voor het zekeren van een voorklimmer (versie september 2016). Ze overwegen ook voor het zekeren bij toprope klimmen de cursussen zo in te richten dat beginners meteen leren zekeren met half-automaten. Hieronder een indeling en wat namen en merken.

Dit artikel wordt steeds ge-update om zo de laatste nieuwtjes erin te verwerken. Kijk onder aan elke pagina wanneer de laatste update gedaan is.

Half-automaten:

Zekerapparaten waarbij het touw wordt geblokkeerd bij een val en waarbij het touw door een dichte kast loopt (ook wel 'black box' genoemd). Het touw wordt door een blokje, een 'cam' afgekneld. Voorbeelden: de Petzl Grigri, de Edelrid Eddy en de Camp Matik (foto 1). Waarbij voor de Eddy en de Matik geldt dat ze een paniekmachine hebben voor als je de hendel te ver opentrekt. Het touw wordt bij te ver opentrekken van de hendel geblokkeerd. De Matik heeft een herhaalde paniekmachine.

1 De Petzl Grigri2 voor touwen van 8,9 – 11,0 mm (versie 1: 10,0 – 11,0) en kost rond de €65. Voordelen: tamelijk licht van gewicht, de meeste klimmers hebben er al een en is de goedkoopste van de drie. Nadelen: de Grigri 2 is wat klein en daardoor wat minder makkelijk hanteerbaar, dat is voor kids juist weer fijn. Verder is het snel uitgeven van touw bij voorklimmen lastig, je moet het apparaat anders vastpakken dan bij gewoon zekeren en veel klimmers laten daarbij het touw los. Kijk voor een juiste handelwijze naar het filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=FHdqjyTtg> (voor de handeling bij het snel geven van touw bij het zekeren van een voorklimmer, zie bij 1'20" en het stukje tussen 3'40" – 4'15"). De Grigri heeft geen paniekmachine. Sinds april 2017 is er de Grigri+, deze heeft wél een herhaalde paniekmachine (zie filmpjes aan het eind van dit artikel).

2 De Edelrid Eddy is voor touwen tussen 9 – 11 mm dik en is te krijgen vanaf ongeveer €120. Voordeel is de paniekmachine en de geschiktheid voor wat dikkere touwen. Nadelen: zwaar, duur, geen herhaalde paniekmachine.

3 De Camp Matik is geschikt voor touwen van 8,6 – 10,2 mm doorsnee en is te krijgen vanaf ongeveer €100. Voordeel: de herhaalde paniekmachine. Nadeel: 10,5 mm is al te dik! Voor het zekeren met de Matik, zie: <https://nl-nl.facebook.com/TrekkingBuitensport/posts/748172135303383>

FOTO 1

Auto-tubers:

Dit zijn half-automaten waarbij het touw wordt bevestigd als bij een tuber. Bij een val wordt het touw geblokkeerd. Zowel de halfautomaten die met een 'cam' werken als de auto-tubers die met afklemmen van het apparaat op de karabiner werken, vertonen een even grote mate van blokkeren (volledig). Er is bij beide apparaten maar een heel lichte mate van doorslippen. Daarmee zijn dus ook de auto-tubers statische zekerapparaten, waarbij je dynamisch moet zekereren bij een even zware of lichtere klimmer. Bij het afklemmen door de auto-tubers geldt dat de ronding en de doorsnee van de karabiner een rol speelt. Bij een aantal auto-tubers wordt een voorgeschreven karabiner mee geleverd. Dat heeft mijn voorkeur.

N.B.: Let er bij alle auto-tubers op dat de zekerhand (onderste hand) niet te ver naar boven gaat, anders wordt de remwerking opgeheven. Haal bij topopen het touw daarom in kleine stapjes in. Je heft namelijk door het naar boven brengen de remwerking op, net als bij een gewone tuber!

1 Salewa Ergo (foto 2), geschikt voor touwen van 8,6 – 11,0 mm. Koop de Ergo samen met meegeleverde, bijbehorende karabiner, een gewone twistlock, geen safety-karabiner. De kans dat de karabiner opengaat doordat het touw er langs komt, is niet aanwezig. Reden juist deze karabiner te gebruiken: juiste doorsnee en ronding voor optimaal functioneren. Verder: eenvoudig in de bediening en snel touw geven gaat na wat oefening makkelijker dan bij de Grigri. Wordt (met karabiner) aangeboden tussen de €55 - €70. Let op, gebruik deze karabiner niet voor indirect inbinden bij topope klimmen. In topope situaties hebben we in Nederland de aanbeveling dat we dat met een safety karabiner doen. De verleiding het toch te doen bestaat. Dat is toch een nadeel van dit product. Hoe de Ergo te gebruiken zie je op: www.youtube.com/watch?v=4Nmk7Ram1Mw en op: www.youtube.com/watch?v=OzjkDIH4c9A, helaas geen erg duidelijke filmpjes.

De Salewa Ergo

De Edelrid Jul ²

2 Edelrid Jul 2 (foto 3) (de enkel touw variant van de Megajul), geschikt voor touwen van 8,9 – 11,0 mm. Redelijk prettig in gebruik maar wat priegelig klein. Prima prijs voor een half-automat / auto-tuber, te krijgen vanaf €30, zonder karabiner, wordt ook niet speciaal aanbevolen.

3 Mammut Smart (foto 4), geschikt voor touwen van 8,9 – 10,5 mm, werkt als de Ergo, is verkrijgbaar vanaf €30, zonder karabiner. Voordeel: werkt prettig en is niet duur. Nadeel: slechts bruikbaar tot 10,5 mm, wat ook inhoudt dat een wat ouder (en dus dikker) 10,5 mm touw erg op de grens is en stroef zekert.

FOTO 4

4 Climbing Technology Click-Up (foto 5), verwarrend hoe je hem moet houden, vanwege de relatief vierkante vorm. Geschikt voor touwen tussen 8,6 – 10,5 mm. Ook de Click-Up moet je gebruiken mét meegeleverde karabiner, samen vanaf €70. Zelfde nadeel voor wat dickere touwen als bij de Mammut Smart.

FOTO 5

5 AustriAlpin Fish (foto 6 en 8) (is sinds mei 2016 op de markt, heb in maart een proefexemplaar uitgeprobeerd), kwam erg goed uit de test. Erg licht in gewicht en prettig in gebruik. Werkt voor touwen tussen 8,0 – 11,0 mm. Heeft een klepje om het laten zakken wat makkelijker te maken, wat niet per se nodig bleek. Alleen te gebruiken met de meegeleverde HMS RONDO Selfie Autolock karabiner (is wel een safety karabiner, in tegenstelling tot die bij de Salewa Ergo). De adviesprijs mét bijbehorende karabiner ligt rond: €70.

FOTO 6

6 Black Diamond ATC Pilot (foto 7) (is gepland voor de voorjaarscollectie 2017). Hiermee heb ik niet gezeurd. De ATC Pilot doet sterk denken aan de Salewa Ergo. Is geschikt voor touwen van 8,7 – 10,5 mm. De Pilot wordt aanbevolen in combinatie met de Black Diamond Gridlock karabiner. Zelfde nadeel voor wat dickere touwen als bij de Mammut Smart.

FOTO 7

Conclusie van mijn test:

Mijn voorkeur gaat uit naar de Ergo en de Fish. Ze kwamen als prettigste apparaten uit mijn test. Niet te klein, niet te zwaar, snel duidelijk wat de bedoeling is, je handpositie hoeft niet te veranderen als je sneller touw wil vieren bij een voorklimmer (dit vond ik een stuk makkelijker dan bij de Grigri!), ook mijn touwen en de vaak wat oudere en dus dickere klimhaltouwen van 10,5 mm zijn prima te gebruiken met de Ergo en de Fish en ze zijn beide zijn niet al te duur. Ze hebben geen paniekfunctie. Dat heeft voor zover ik weet tot nu toe geen enkele auto-tuber.

FOTO 8

Aanvullend:

- Een kort en goedgemaakt filmpje hoe de Fish te gebruiken:

https://www.bergfreunde.nl/austriapin-fish-zekeringsapparaat/?pid=10004&_sja=tsid:60908|cid:287142685|agid:28436011885|tid:kwid-178304976519|crd:98821329205|nw:g|rnd:10213969078568952120|dvc:c|adp:1o1&gclid=CJ-20Nv1lc8CFcYp0wod6R0OuA

N.B.: om het filmpje te vinden nadat je de link hebt geopend, eerst even een stukje omlaag scrollen.

- Een filmpje over een paar zekerapparaten die begin 2017 op de markt komen, zoals de Petzl Grigri+

(mét paniekmachine!): https://www.petzl.com/GB/en/Sport/News/2017-4-17/GRIGRIPlus--OPTIONS-TO-ENSURE-A-GREAT-BELAY?utm_source=emailing&utm_medium=email-EN-UK&utm_campaign=april-17-grigri-plus-launch&utm_content=news-grigri-plus#salle-falaise) en de Wild Country Revo: <https://www.youtube.com/watch?v=xyGzwPBUszg>

- Een stukje met video's over de Wild Country Revo: <http://www.wildcountry.com/revo/>

Conclusie voor het zekeren bij topopen:

Het grote voordeel van een autotuber boven een gewone tuber is dat als de zekeraar het onderste touw loslaat, het niet meteen gevaarlijk is, net zoals bij een half-automaat als de Grigri.

Conclusie voor het zekeren van een voorklimmer:

Het grote voordeel van een autotuber zoals de Fish is dat je heel makkelijk snel touw kunt geven. Petzl heeft een stand voor snel touw geven bij voorklimmen aan de nieuwe Grigri+ toegevoegd. Als je toch met een tuber wil zekeren (bijvoorbeeld omdat je dynamisch wil zekeren bij voorklimmen), kies dan altijd voor een met remgroeven, die naar onderen smaller worden (zoals de Petzl Reverso en de Black Diamond ATC Guide). Daarmee remt het apparaat ook nog behoorlijk bij wat dunnere touwen.

Conclusie voor het onderwijs:

Het is een aanbeveling van de NKBV dat je eerst leert zekeren met een gewone tuber en dat je kort daarna ook met een half-automaat en/of auto-tuber leert zekeren. Het gevaar van half-automaten en auto-tubers ligt vooral in het te snel laten zakken. Door de paniekmachine blokkeert het apparaat bij te snel laten zakken.

De Grigri+ heeft een herhaalde paniekmachine (dat was al eerder het geval bij de Camp Matik). Mijn ervaring met de paniekmachine is niet positief. Bij het opentrekken van de handel voorbij de paniekmachine, ging de klimmer veel te snel omlaag. Dus niet helemaal veilig. De Grigri+ kost €99,95.

Als veilig zekeren het uitgangspunt is, dan blijft het belangrijk dat je het besef krijgt dat je nooit het onderste touw los mag laten. Dat is bij het zekeren met de Grigri of een auto-tuber niet het geval en bij het zekeren met een gewone tuber wel. Kies dan altijd voor een tuberachtige met remgroeven.

Tot slot: Type deelnemer (leeftijd, ervaring, veiligheidsbesef), soort activiteit en doorsnee van het touw bepalen de keuze van zekerapparaat. Voor zelfstandige klimmers geven persoonlijke motieven de doorslag.

